EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 19.12.2024
COM(2024) 593 final

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Osmá výroční zpráva o nástroji pro uprchlíky v Turecku

Obsah

1. Úvod 0
1.1. Turecko a uprchlická krize 1
1.2. Reakce EU na krizi a zřízení nástroje 2
2. Fungování nástroje 3
3. Finanční kapacita, trvání a povaha financování 4
4. Provádění nástroje 6
5. Sledování, hodnocení a audit 13
6. Komunikace a viditelnost 13
7. Závěr a další kroky 14

1. Úvod

Podle čl. 8 odst. 1 rozhodnutí Komise ze dne 24. listopadu 2015[1] o koordinaci činností Unie a členských států prostřednictvím koordinačního mechanismu (dále jen „rozhodnutí“) Komise musí pravidelně informovat Evropský parlament a Radu o provádění nástroje pro uprchlíky v Turecku (dále jen „nástroj“). Podle čl. 8 odst. 2 uvedeného rozhodnutí musí Komise předat každý rok Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění nástroje. První výroční zpráva o nástroji byla zveřejněna v březnu 2017[2]. Všechny výroční zprávy jsou k dispozici na internetových stránkách nástroje pro uprchlíky. Nejzazší termín pro tuto zprávu je únor 2024.

1.1. Turecko a uprchlická krize

Vzhledem ke své zeměpisné poloze je Turecko hlavní zemí přijetí a tranzitu pro uprchlíky a migranty. Podle údajů turecké vlády země v lednu 2024 hostila 3 199 927 Syřanů pod dočasnou ochranou a více než 300 000 registrovaných uprchlíků a žadatelů o azyl, především z Afghánistánu, Iráku, Íránu a Somálska[3,4]. Tento velmi vysoký počet lidí má na hostitelské komunity významný dopad. Dlouhotrvající vysídlení syrských uprchlíků a rostoucí počet nelegálních vstupů z Afghánistánu do Turecka představuje stále větší výzvu pro sociální soudržnost mezi uprchlíky, migranty a hostitelskými komunitami. Zároveň pokračuje tlak podél turecko-íránské hranice.

Turecko nadále vyvíjí značné úsilí při poskytování útočiště uprchlíkům a migrantům a při řešení jejich potřeb a zopakovalo svůj závazek provádět prohlášení EU a Turecka ze dne 18. března 2016[5] (dále jen „prohlášení“). Prohlášení i v roce 2023 přinášelo konkrétní výsledky. Přestože jsou počty stále nižší než před prohlášením, počet nelegálních vstupů do Řecka se zvýšil, zejména námořní cestou, zatímco počet vstupů do Itálie a na vládou kontrolované území Kypru se výrazně snížil[6].

V rámci prohlášení pokračovalo provádění programu přesídlování „jeden za jednoho“. Od dubna 2016 do ledna 2024 bylo z Turecka do EU přesídleno téměř 41 000 syrských uprchlíků.

---

[1] Rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ze dne 24. listopadu 2015 o koordinaci činností Unie a členských států prostřednictvím koordinačního mechanismu – uprchlického nástroje pro Turecko, ve znění rozhodnutí Komise C(2016) 855 ze dne 10. února 2016.

[2] 9dc8736f-c734-48be-8678-aca919a6a1bf_cs (europa.eu)

[3] https://en.goc.gov.tr/irregular-migration

[4] Specifický charakter tureckého azylového systému souvisí se skutečností, že tato země podepsala v roce 1967 Newyorský protokol k Ženevské úmluvě z roku 1951 s výhradou. Velká většina uprchlíků v Turecku proto nemůže požádat o plnoprávné postavení uprchlíka, ale pouze o postavení „podmínečného uprchlíka“, které v případě udělení omezuje pobyt v zemi do okamžiku, kdy je osoba s přiznaným postavením uprchlíka „přesídlena do třetí země“.

[5] http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/

[6] Od ledna do října 2023 přicestovalo do EU z Turecka 39 619 nelegálních migrantů, zatímco ve stejném období roku 2022 jich bylo 34 459, což představuje 15% nárůst. Na námořní trase do Itálie došlo k výraznému poklesu (o 63 %). V roce 2023 však celkový počet nelegálních vstupů po moři do Řecka vzrostl oproti roku 2022 více než trojnásobně (210 %). Počet vstupů do Řecka po souši se rovněž zvýšily o 7 %. Zároveň se v období od ledna do září 2023 snížil počet vstupů na Kypr přes demarkační linii o 4 % ve srovnání se stejným obdobím roku 2022.

V rámci prohlášení bylo od roku 2016 z řeckých ostrovů zpět do Turecka vráceno 2 140 migrantů. Jelikož turecké orgány nezrušily své rozhodnutí z března 2020 pozastavit návratové operace podle prohlášení z důvodu pandemie COVID-19, neuskutečnily se od té doby žádné návratové operace, a to i přes opakované žádosti Evropské komise a řeckých orgánů.

Evropská rada se na svém zasedání v říjnu 2020 dohodla na zahájení pozitivního programu EU–Turecko. Jde o tyto čtyři prioritní oblasti: i) zlepšení fungování celní unie a obnova diskuse o její modernizaci; ii) migrace a podpora uprchlíků; iii) dialogy na vysoké úrovni; iv) mezilidské kontakty a mobilita. Evropská rada v červnu 2021 zopakovala, že EU je připravena s Tureckem postupně, přiměřeně a vratně spolupracovat s cílem posílit spolupráci v řadě oblastí společného zájmu, s výhradou podmínek stanovených v březnu 2021 a v předchozích závěrech Evropské rady. Společné sdělení ze dne 29. listopadu 2023 reagovalo na výzvu Evropské rady z 29. a 30. června 2023, aby Komise a vysoký představitel předložili zprávu o aktuálním stavu vztahů mezi EU a Tureckem. Předložilo několik návrhů na oživení dvoustranných vztahů, mimo jiné v oblasti řízení migrace a finanční podpory uprchlíků a hostitelských komunit. V říjnu 2021 se v Ankaře uskutečnil dialog na vysoké úrovni mezi EU a Tureckem o migraci a bezpečnosti a v listopadu 2023 se v Bruselu uskutečnil další dialog. Evropská komise představila dne 18. října 2023 v návaznosti na pokyny Evropské rady akční plán pro východní Středomoří[7], který se zaměřuje na zlepšení řízení migrace ve spolupráci s klíčovými zeměmi původu a tranzitu, včetně Turecka.

Zemětřesení v Turecku a Sýrii – únor 2023

Dne 6. února zasáhlo Turecko nejsilnější zemětřesení v regionu za posledních více než sto let, které si vyžádalo vysoký počet obětí, zraněných a materiální škody. EU po zemětřesení rychle poskytlo podporu a dne 20. března v Bruselu uspořádala dárcovskou konferenci s cílem mobilizovat finanční prostředky od mezinárodního společenství na podporu obyvatel Turecka a Sýrie, a to prostřednictvím příslibů v celkové výši 7 miliard EUR, včetně příslibů pro 1,7 milionu uprchlíků v postižených oblastech. V rámci příslibu EU týkajícího se zemětřesení přijala Komise 20. prosince 2023 dvě rozhodnutí o financování, kterými mobilizovala celkem 355,6 milionu EUR z přídělu 3 miliard EUR na dodatečnou pomoc uprchlíkům schváleného na období 2021–2023 (viz rámeček níže).

První opatření v hodnotě 115,6 milionu EUR je zaměřeno na posílení zdravotnické a vzdělávací infrastruktury s cílem zlepšit její dostupnost pro uprchlíky a hostitelské komunity zasažené zemětřesením. Toho bude dosaženo výstavbou minimálně dvaceti vzdělávacích zařízení a dvaceti základních zdravotnických středisek. Druhé opatření v hodnotě 240 milionů EUR je zaměřeno na zvýšení socioekonomické podpory, podporu sociální soudržnosti a urychlení rozvoje infrastruktury v Turecku.

1.2. Reakce EU na krizi a zřízení nástroje

[7] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_6014

V reakci na výzvu členských států EU k podstatnému navýšení prostředků na podporu uprchlíků v Turecku zřídila Komise rozhodnutím ze dne 24. listopadu 2015, změněným dne 10. února 2016[8] a dále dne 14. března a 24. července 2018, nástroj pro uprchlíky v Turecku. Pomocí tohoto nástroje má být koordinováno uvolňování zdrojů, které byly dány k dispozici z rozpočtu EU a členskými státy formou nadrámcových příspěvků. Tyto příspěvky členských států jsou zaneseny do rozpočtu EU jakožto vnější účelově vázaný příjem. Členské státy se politicky zavázaly poskytovat své příspěvky v rámci obecné shody mezi členskými státy EU a Evropskou komisí, která byla přijata dne 3. února 2016 a aktualizována u příležitosti dohody o druhé tranši nástroje[9]. Tato obecná shoda zavádí i rámec podmíněnosti.

Hlavy států a předsedové vlád EU a Turecka dne 18. března 2016 potvrdili své odhodlání provádět společný akční plán a dohodli se na dalších opatřeních zaměřených na prohloubení vztahů mezi EU a Tureckem a řešení migrační krize[10]. Turecko a EU uznaly, že je zapotřebí další urychlené a odhodlané úsilí. Konkrétně prohlášení EU a Turecka vyzvalo k ukončení nelegální migrace z Turecka do EU tím, že bude rozbit obchodní model převaděčů a migrantům nabídnuta jiná možnost než riskování vlastního života, a nabádalo k rychlejšímu provádění nástroje.

Na první tranši nástroje (2016–2017) byla přidělena celková částka 3 miliardy EUR[11], na druhou tranši (2018–2019) byly uvolněny další 3 miliardy EUR, čímž celková částka nástroje dosáhla 6 miliard EUR. Komise v návaznosti na toto zasedání urychleně přistoupila k uzavření smluv na první projekty. Do 31. prosince 2020 Komise uzavřela smlouvy na celý provozní příděl nástroje a do konce roku 2023 bylo vyplaceno více než 5,3 miliardy EUR.

2. Fungování nástroje

Nástroj je koordinačním mechanismem, který umožňuje rychle, účinně a účelně mobilizovat pomoc EU pro uprchlíky v Turecku a zároveň zajišťuje řádné finanční řízení. Nástroj zajišťuje optimální využití stávajících finančních nástrojů EU v rámci humanitární a/nebo rozvojové pomoci a jeho cílem je zabezpečit, aby byly potřeby uprchlíků a hostitelských komunit řešeny komplexně a koordinovaně[12].

Řídící výbor nástroje poskytuje strategické pokyny ohledně priorit, typu podporovaných opatření, částek, jež mají být přiděleny, a finančních nástrojů, jež je třeba mobilizovat, a případně též ohledně podmínek provádění závazků Turecka podle společného akčního plánu EU a Turecka ze dne 29. listopadu 2015 (dále jen „společný akční plán“)[13]. V roce 2023, tedy

[8] https://home-affairs.ec.europa.eu/news/eu-action-plan-eastern-mediterranean-migration-2023-10-18_en
[9] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf
[10] http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/
[11] Tyto prostředky byly uvolněny nad rámec 345 milionů EUR, které Komise Turecku již přidělila v reakci na syrskou uprchlickou krizi před zahájením činnosti nástroje, a byly poskytovány i nad rámec dvoustranné pomoci od členských států.
[12] Rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ze dne 24. listopadu 2015, článek 2 – Cíle nástroje.
[13] Viz čl. 5 odst. 1 rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ve znění rozhodnutí Komise C(2016) 855.

v osmém roce provádění nástroje, se konalo jedno zasedání řídícího výboru, a to dne 5. července.

Důležitá je udržitelnost projektů nástroje a spoluodpovědnost tureckých orgánů. Prioritní oblasti pomoci jsou určeny na základě komplexního a nezávislého posouzení potřeb, které bylo aktualizováno v roce 2018.

Nástroj koordinuje financování z těchto nástrojů financování vnější činnosti[14]: i) humanitární pomoc; ii) evropský nástroj sousedství; iii) nástroj pro rozvojovou spolupráci; iv) nástroj předvstupní pomoci (NPP) a v) nástroj přispívající ke stabilitě a míru. Opatření financovaná z rozpočtu EU se provádějí v souladu s finančními pravidly a předpisy použitelnými jak na přímé, tak na nepřímé řízení. Poskytování pomoci je podmíněno tím, že Turecko bude beze zbytku plnit své závazky stanovené ve společném akčním plánu a v prohlášení.

3. Finanční kapacita, trvání a povaha financování

Nástroj koordinuje celkový rozpočet ve výši 6 miliard EUR, uvolňovaných ve dvou tranších. Projekty v rámci první a druhé tranše probíhají nejdéle do poloviny roku 2025, přičemž mnoho projektů v rámci první tranše již bylo dokončeno a většina projektů má končit dříve. V důsledku pandemie COVID-19 bylo období provádění projektů v rámci zvláštního opatření z roku 2016 (v hodnotě 1,6 miliardy EUR) mimořádně prodlouženo, což umožní, aby všechny dotčené projekty dosáhly svých stanovených cílů.

První tranše činila 3 miliardy EUR, z čehož byla uvolněna 1 miliarda EUR z rozpočtu EU a 2 miliardy EUR byly poskytnuty formou dvoustranných příspěvků členských států. Také druhá tranše představovala 3 miliardy EUR, z čehož byly 2 miliardy EUR poskytnuty z rozpočtu EU a 1 miliarda EUR byla získána od členských států[15].

Co se týče rozpočtových prostředků EU, z 1 miliardy EUR z rozpočtu EU pro období 2016–2017 bylo 250 milionů EUR uvolněno v roce 2016 a 750 milionů EUR v roce 2017. Ze 2 miliard EUR z rozpočtu EU na období 2018–2019 bylo 550 milionů EUR uvolněno v roce 2018 a zbytek byl uvolněn v roce 2019.

Co se týče příspěvků členských států, v případě první tranše členské státy přispěly do nástroje v roce 2016 částkou 677 milionů EUR, v roce 2017 částkou 847 milionů EUR, v roce 2018 částkou 396 milionů EUR a v roce 2019 částkou 80 milionů EUR. Pokud jde o druhou tranši, členské státy přispěly v roce 2018 částkou 68 milionů EUR, v roce 2019 částkou 202 milionů EUR, v roce 2020 částkou 265 milionů EUR, v roce 2021 částkou 166 milionů EUR a v roce 2022 částkou 165 milionů EUR, přičemž poslední platby ve výši

[14] Příspěvky z evropského nástroje sousedství byly převedeny a využity v rámci nástroje předvstupní pomoci a příspěvky z nástroje pro rozvojovou spolupráci byly převedeny a využity v rámci svěřenského fondu EU. Veškeré příspěvky nástroje do regionálního svěřenského fondu Evropské unie zřízeného v reakci na krizi v Sýrii (z nástroje předvstupní pomoci a v menší míře z nástroje pro rozvojovou spolupráci) byly v zásadě poskytnuty jakožto nehumanitární pomoc.

[15] https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/

134 milionů EUR byly poskytnuty v roce 2023. Členské státy přispívaly přímo do rozpočtu EU formou vnějších účelově vázaných příjmů[16], které jsou přiřazeny do rozpočtových položek nástroje předvstupní pomoci a humanitární pomoci.

Tempo plateb příspěvků členských států *do* nástroje nadále uspokojivě odpovídá tempu vyplácení těchto příspěvků z nástroje.

V rámci humanitární složky nástroje byla vyčleněna částka ve výši 19,5 milionu EUR jako rezerva pro možné financování odpovědí na příliv nových uprchlíků ze Sýrie v roce 2019. Jelikož tato rezerva nebyla použita, byla na tuto částku v roce 2020 uzavřena smlouva pokrývající opatření v oblastech zdraví a ochrany, která dokončí plánování programů druhé tranše.

Ke dni 31. prosince 2020 Komise uzavřela smlouvu na celý provozní příděl nástroje. Z celkové částky 6 miliard EUR bylo do konce roku 2023 vyplaceno více než 5,3 miliardy EUR.

Dodatečná pomoc EU uprchlíkům v Turecku mimo rámec nástroje

V roce 2020 Komise vyčlenila dalších 535 milionů EUR na podporu humanitárních opatření v Turecku mimo rámec nástroje. Tato pomoc uprchlíkům byla zaměřena na základní potřeby, ochranu, vzdělávání a zdravotní péči a byla plně smluvně zajištěna a vyplacena.

Tento trend pokračoval i v roce 2021. V návaznosti na závěry Evropské rady z června uvedeného roku uvolnila Komise na období 2021–2023 3 miliardy EUR pro uprchlíky a hostitelské komunity v Turecku. Cílem tohoto financování je zajistit pokračování klíčových intervencí v rámci nástroje v prioritních oblastech humanitární pomoci, základních potřeb, vzdělávání a zdravotnictví, jakož i řízení migrace a ochrany hranic. Zahrnuje také 150 milionů EUR v rámci nástrojů GŘ HOME, které jsou určeny především na podporu úsilí členských států EU o přesídlování z Turecka, ale také na podporu řízení migrace, správy hranic a boje proti převaděčství. Zahrnuje také 14,4 milionu EUR v rámci podpůrného opatření, které bylo přijato v říjnu 2024.

V únoru 2024 Evropská rada rozhodla o přidělení dalších 2 miliard EUR na udržení účinné spolupráce v oblasti migrace, včetně podpory syrských uprchlíků v Turecku do roku 2027. Kromě toho Komise v roce 2024 přidělila 520 milionů EUR na zajištění pokračování pomoci a 480 milionů EUR převedených z přídělu na pomoc uprchlíkům na rok 2025.

Celková pomoc EU vyčleněná na uprchlíky v Turecku od roku 2011 činí 12,5 miliardy EUR. To zahrnuje 345 milionů EUR na pomoc uprchlíkům uvolněných v

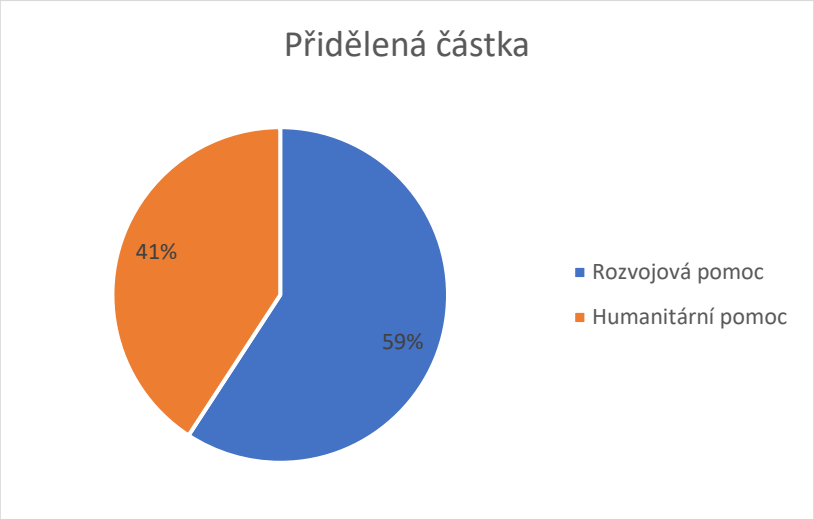
[16] Vnější příjmy podle čl. 21 odst. 2 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (Úř. věst. L 298, 26.10.2012, s. 1) pro příspěvky v roce 2016 a do dne 1. srpna 2018 a podle čl. 21 odst. 2 písm. a) bodu ii) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

letech 2011 až 2016, 6 miliard EUR v rámci nástroje, 535 milionů EUR překlenovacích finančních prostředků v roce 2020, 3 miliardy EUR dodatečných finančních prostředků v období 2021–2023, 520 milionů EUR v roce 2024 a další 2 miliardy EUR do roku 2027.

4. Provádění nástroje

Nástroj je prováděn ve formě humanitární a rozvojové pomoci. V rámci první tranše bylo přiděleno zhruba 1,4 miliardy EUR na složku humanitární pomoci a 1,6 miliardy EUR na složku rozvojové pomoci. Vzhledem k vleklé povaze krize v Sýrii se intervence v rámci druhé tranše stále více zaměřovaly na činnosti sociálně-ekonomické podpory a na vytváření příležitostí k obživě. V rámci druhé tranše bylo 1,04 miliardy EUR vyčleněno na humanitární pomoc a 1,9 miliardy EUR na rozvojovou pomoc[17].

Pro nástroj obecně vypadá rozdělení humanitární a rozvojové pomoci takto:

Podrobné informace lze nalézt v on-line tabulce projektů[18].

Pomoc poskytovaná v rámci nástroje je založena na projektech. Vyplácení prostředků záleží na pokroku v provádění intervencí v rámci nástroje.

Zvláštní pozornost je věnována uprchlíkům a žadatelům o azyl z jiných oblastí než ze Sýrie. Intervence v rámci nástroje vždy usilují o zapojení místních komunit, které uprchlíkům poskytují útočiště.

Humanitární pomoc v rámci tohoto nástroje je zaměřena na pomoc nejzranitelnějším uprchlíkům, a to formou poskytování důstojné podpory určené na základní potřeby a ochranu. Prostřednictvím specializovaných agentur a partnerů v oblasti zdravotnictví a vzdělávání rovněž řeší nedostatky při mimořádných situacích. Poskytování humanitární pomoci EU se řídí Evropským konsensem o humanitární pomoci z roku 2007[19], který stanoví, že EU jakožto

[17] Zůstatek ve výši 60 milionů EUR je přidělen na správní a provozní podporu poskytnutou na rozvoj nástroje.

[18] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_en

[19] Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států.

poskytovatel humanitární pomoci dodržuje humanitární zásady lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti stanovené v článku 214 SFEU a v nařízení o humanitární pomoci (č. 1257/96)[20,21].

V rámci humanitární složky nástroje bylo realizováno celkem 65 projektů prostřednictvím 21 partnerů v rámci první i druhé tranše. Tyto projekty pokrývají základní potřeby, ochranu, vzdělávání a zdravotní péči nejzranitelnějších uprchlíků v Turecku. V rámci první tranše byla na humanitární pomoc přislíbena a smlouvami přidělena částka ve výši 1,4 miliardy EUR a 1,3 miliardy EUR bylo vyplaceno. Co se týče druhé tranše, byly uzavřeny smlouvy na 1,04 miliardy EUR a ke dni 31. ledna 2023 bylo vyplaceno 1,035 milionu EUR.

Rozvojová pomoc podporuje dlouhodobější potřeby v oblasti zdravotní péče, vzdělávání a socioekonomického rozvoje uprchlíků, zejména pokud jde o přístup k veřejným službám a živobytí a městskou infrastrukturu. Zaměřuje se rovněž na zranitelné skupiny a do intervencí zahrnuje genderový aspekt, např. ochranu žen a dívek proti sexuálnímu násilí a násilí páchanému na základě pohlaví a zlepšování přístupu ke zdravotní péči v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví.

V rámci rozvojové složky nástroje bylo i nadále dosaženo značného pokroku při realizaci 26 projektů, na které byly uzavřeny smlouvy v rámci první tranše. Celkem patnáct z nich bylo prováděno v rámci regionálního svěřenského fondu Evropské unie zřízeného v reakci na krizi v Sýrii v celkové výši 293 milionů EUR; je to navíc k prostředkům řízeným přímo prostřednictvím nástroje předvstupní pomoci[22].

Prostředky vyplacené prováděcím partnerům dosáhly téměř 2,9 miliardy EUR z celkové částky 3,5 miliardy EUR přidělené na rozvojovou pomoc v rámci obou tranší nástroje[23]. V rámci rozvojové složky nástroje bylo uzavřeno sedmnáct smluv.

V roce 2023 bylo provádění nástroje nadále ovlivňováno velmi vysokou inflací v Turecku a problémy souvisejícími s měnovým kurzem. To si vyžádalo omezení rozsahu některých projektů, což vedlo ke snížení počtu vybudovaných zařízení.

Intervence v rámci nástroje podle prioritních oblastí

Pokrok v jednotlivých prioritních oblastech při poskytování pomoci financované v rámci obou tranší nástroje je uváděn v monitorovacích zprávách o nástroji podávaných dvakrát ročně[24]:

[20] Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci.
[21] Humanitární pomoc Evropské komise vychází z ročních plánů provádění humanitární pomoci pro jednotlivé země. Rámec pro spolupráci mezi Komisí a jejími partnery v oblasti humanitární pomoci se zřizuje prostřednictvím finančních a správních rámcových dohod Komise s mezinárodními organizacemi a rámcových dohod o partnerství s nevládními organizacemi.
[22] V rámci nástroje se finanční prostředky z nástroje předvstupní pomoci spravují v souladu s pravidly pro vnější činnosti obsaženými v druhé části hlavy IV finančního nařízení a jeho prováděcích pravidlech.
[23] Toto číslo zahrnuje rovněž částky vyplacené na podporu projektů, jež se provádějí v rámci regionálního svěřenského fondu EU zřízeného v reakci na krizi v Sýrii, avšak nejsou dosud účtovány na vrub rozpočtu EU.
[24] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey/eu-facility-refugees-turkey_en

Při poskytování pomoci uprchlíkům a hostitelským komunitám bylo dosaženo významných úspěchů v těchto prioritních oblastech:

Vzdělávání

Na podporu vzdělávání v rámci tohoto nástroje a na dodatečnou podporu uprchlíků byly přiděleny celkem 2 miliardy EUR.

V rámci humanitární složky nástroje bylo na vzdělávání vyčleněno přes 181 milionů EUR. Program podmíněných převodů peněžní hotovosti pro vzdělávání (CCTE) podporuje zápis a docházku dětí uprchlíků do škol tím, že rodinám uprchlíků poskytuje měsíční platby pod podmínkou, že se žáci pravidelně účastní školní docházky. Hotovostní složka programu CCTE byla financována v rámci humanitární složky do října 2022, zatímco podpůrné činnosti v oblasti kapacity pro hladký přechod pokračovaly do prosince 2022. Program byl v říjnu 2022 převeden do rozvojové složky. V roce 2023 pokračoval program CCTE VI v poskytování pravidelných převodů peněžní hotovosti rodinám přibližně 500 000 dětí, které tak mohly chodit do školy.

V lednu 2023 skončila realizace stěžejního přímého grantu nástroje (Promoting Inclusive Education for Kids in the Turkish Education System [PIKTES II] – podpora inkluzivního vzdělávání dětí v tureckém vzdělávacím systému[25]) Ministerstva národního vzdělávání (MoNE) ve výši 400 milionů EUR. Na něj navázal nový projekt PIKTES+[26] s celkovým rozpočtem 300 milionů EUR financovaný v rámci dodatečné pomoci pro uprchlíky v Turecku.

V oblasti vzdělávání bylo i nadále celkovým cílem začlenění všech dětí uprchlíků do tureckého formálního systému, doplněné o zapojení dětí, které nechodily do školy, a vytvoření bezpečných cest ke vzdělávání, jakož i zlepšení výsledků vzdělávání. V září 2023 bylo na školní rok 2023–2024 do systému formálního vzdělávání (včetně předškolního) zapsáno téměř 750 000 dětí uprchlíků ve 29 provinciích s největší hustotou uprchlíků, na které se program PIKTES+ zaměřuje.

Počet studentů z řad uprchlíků a hostitelských komunit, kteří obdrželi stipendia poskytovaná z nástroje, aby se účastnili technického a odborného vzdělávání a přípravy nebo vzdělávání ve vysokoškolských institucích, dosáhl 29 049. Většina těchto studentů byli uprchlíci. Byla zachována genderová vyváženost.

Nástroj i nadále podporuje rozvoj vzdělávací infrastruktury a snižování přeplněnosti škol. Výrazně se zvýšil počet modernizovaných a dokončených vzdělávacích zařízení. Významným úspěchem při modernizacích byla instalace 8 700 chytrých tabulí na základních a středních školách. Dosud bylo s podporou nástroje modernizováno více než 12 000 zařízení.

Kromě toho bylo v rámci projektů Education for All in Times of Crisis (Vzdělávání pro všechny v době krize) a Education Infrastructure for Resilience (Vzdělávací infrastruktura pro odolnost) postaveno 175 škol a zahájeny vzdělávací služby. Střešní solární panely instalované

[25] Promoting Integration of Syrian Kids into Turkish Education System II (PIKTES II) – podpora integrace syrských dětí do tureckého vzdělávacího systému.
[26] Promoting Inclusive Education for Kids in the Turkish Education System (PIKTES+) – podpora inkluzivního vzdělávání dětí v tureckém vzdělávacím systému.

na školách navíc vyrábějí energii pro 50 škol a opatření na zvýšení energetické účinnosti byla dokončena na 41 školách.

V roce 2023 vyčlenila EU 65,6 milionu EUR na pomoc při obnově vzdělávací infrastruktury v Turecku, zejména po zemětřesení v únoru 2023. Cílem tohoto financování je zvýšit přístup ke vzdělání jak pro uprchlíky, tak pro hostitelské komunity, a to konkrétně prostřednictvím výstavby minimálně dvaceti dalších vzdělávacích zařízení. Dva grantové projekty v celkové hodnotě 20 milionů EUR poskytují stipendia a související služby studentům z řad uprchlíků a studentům z hostitelských komunit, kteří studují na bakalářském nebo magisterském stupni. Projekty byly zahájeny v lednu 2023 a měly by trvat tři roky.

Ochrana

Celkem bylo na podporu ochrany v rámci nástroje a na dodatečnou podporu pro uprchlíky vyčleněno celkem 326 milionů EUR, zejména prostřednictvím projektů v rámci humanitární složky.

Humanitární složka nástroje podporuje registraci a ověřování uprchlíků, což jim umožnilo legalizovat jejich status v Turecku a pomohlo jim získat přístup ke službám. Podpořila zejména registrační úsilí tureckého předsednictví pro řízení migrace a posílila jeho institucionální a technickou kapacitu. Kromě samostatných ochranných zásahů zaměřených na odstranění nedostatků a na reakci na konkrétní potřeby a ohrožené osoby byla ochrana zapracována rovněž do dalších pilířů strategie humanitární odezvy (základní potřeby, zdraví a vzdělávání). Celkovým cílem je lépe řešit zranitelnost uprchlíků, legalizovat jejich status a propojit je s širší sítí veřejných služeb a služeb OSN/nevládních organizací. Během vykazovaného období se pomoc nadále zaměřovala na nejzranitelnější skupiny (např. sezónní migrující zemědělské pracovníky, klíčové skupiny uprchlíků atd.). Projekty financované ze svěřenského fondu EU v reakci na syrskou krizi navíc zahrnovaly pomoc pro komunitní centra přijímající uprchlíky a při dalším předávání zranitelných uprchlíků příslušným službám.

V rámci rozvojové složky nástroje byl na konci roku 2020 smluvně přidělen přímý grant ministerstvu práce, rodiny a sociálních služeb v hodnotě 20 milionů EUR a pokračovalo se v provádění opatření. Cílem tohoto projektu je zlepšit poskytování preventivních a ochranných sociálních služeb nejzranitelnějším uprchlíkům a hostitelským komunitám. Zemětřesení mělo vážné negativní dopady a služby byly přesunuty do dočasných jednotek. Ministerstvo práce, rodiny a sociálních služeb se soustředilo na regiony zasažené zemětřesením a muselo odložit aktivity v oblasti budování kapacit v rámci opatření.

Zdravotnictví

Na podporu zdravotní péče v rámci tohoto nástroje a na dodatečnou podporu uprchlíků byla přidělena celkem 1 miliarda EUR.

Hlavním pilířem podpory nástroje je vzdělávací program pro poskytovatele zdravotní péče známý jako SIHHAT[27], projekt financovaný třemi po sobě jdoucími příděly: 300 milionů EUR v roce 2016, 210 milionů EUR v roce 2020 a 210 milionů EUR v roce

2023. Projekt SIHHAT podporuje turecké ministerstvo zdravotnictví v jeho úsilí o zajištění bezplatného a spravedlivého přístupu ke zdravotní péči pro všechny uprchlíky. Ve 32 provinciích funguje celkem 190 zdravotnických středisek pro migranty a v zařízeních podporovaných EU pracuje přibližně 4 000 zdravotníků, z nichž 75 % je syrského původu. V důsledku zemětřesení došlo k úbytku zdravotníků a bylo poškozeno sedmnáct středisek; jejich služby byly přesunuty do dočasných zdravotnických jednotek. Provádění projektu SIHHAT II skončilo na začátku roku 2024. Projekt SIHHAT III zajišťuje pokračování služeb zdravotní péče pro uprchlíky díky další podpoře EU ve výši 210 milionů EUR.

Dvě nemocnice financované v rámci nástroje – ve městech Dörtyol/Hatay a Kilis – jsou plně funkční od roku 2022 a poskytují klíčové služby zdravotní péče po zemětřesení v roce 2023, kdy byla kapacita obou nemocnic zvýšena na 400 lůžek. Kromě toho nástroj jako doplněk programu SIHHAT buduje a renovuje zdravotnická střediska pro migranty, pořizuje zdravotnický materiál, mateřské a hygienické soupravy a renovuje fyzioterapeutické a rehabilitační jednotky. V roce 2023 byla zahájena výstavba osmi zdravotnických středisek a bylo pořízeno 113 kusů zdravotnického materiálu, který využije více než 40 nemocnic.

Pokud jde o humanitární podporu, ve městech Kilis a Reyhanli/Hatay nadále fungují dvě rehabilitační centra, která poskytují služby, jako je fyzioterapie, péče o duševní zdraví a psychosociální podpora pro uprchlíky se zdravotním postižením a dalšími zranitelnostmi.

Komunální infrastruktura

Na podporu komunální infrastruktury v rámci tohoto nástroje a na dodatečnou podporu uprchlíků bylo přiděleno celkem 380 milionů EUR.

Nástroj podporuje různé obce poskytováním základních obecních služeb, včetně dodávek vody a hygienických zařízení a nakládání s pevným odpadem. Poskytováním rekreačních služeb rovněž podporuje místní infrastrukturu. Co se týče rekreačních zařízení, bylo dokončeno dvanáct objektů (fotbalové a tenisové kurty) a deset sportovních areálů se v současné době ještě buduje. V roce 2023 byla zahájena výstavba vodovodních a kanalizačních projektů v provinciích Kilis, Şanlıurfa, Gaziantep, Mersin, Mardin, Adıyaman, Malatya a Hatay.

Základní potřeby a socioekonomická podpora

V rámci nástroje bylo přiděleno celkem 3,7 miliardy EUR na základní potřeby a na sociálně ekonomickou podporu a na dodatečnou podporu uprchlíků.

Cílem intervencí v této prioritní oblasti je pomoci zajistit uspokojení základních potřeb nejzranitelnějších uprchlíků a pomoci posílit jejich odolnost a soběstačnost. To by mělo umožnit postupný přechod od závislosti na sociální pomoci ke zvýšené soběstačnosti a k rozšíření příležitostí k obživě.

V rámci podpory nástroje pro základní potřeby obdrželo více než 2,6 milionu uprchlíků přímou podporu, která jim umožňuje důstojný život. Do července 2023 byla většina podpory poskytována prostřednictvím nouzové záchranné sociální sítě (ESSN), programu sociální pomoci, který dodával příjemcům z řad uprchlíků, kterých bylo více než 1,6 milionu, každý měsíc peněžní prostředky prostřednictvím systému debetních karet. V červenci 2023 byl s ministerstvem práce, rodiny a sociálních služeb podepsán nový program peněžité pomoci

„Social Safety Net for Refugees in Türkiye (SNN)“ (Sociální záchranná síť pro uprchlíky v Turecku) (781 milionů EUR). Toto opatření znamená přechod programu ESSN od humanitární pomoci k dlouhodobější rozvojové pomoci.

V rámci druhé tranše nástroje byla téměř dokončena realizace přímého grantu ve výši 245 milionů EUR s ministerstvem práce, rodiny a sociálních služeb. Tento grant umožňuje poskytovat měsíční finanční podporu srovnatelnou se sociální pomocí poskytovanou zranitelným osobám tureckým systémem sociálního zabezpečení, tj. doplňkový program sítě ESSN (C-ESSN). Tento projekt začal probíhat souběžně se sítí ESSN a poskytuje podporu domácnostem s rodičem samoživitelem, starším osobám a osobám se zdravotním postižením a s těžkým zdravotním postižením. V roce 2023 byla zajištěna kontinuita programů C-ESSN a ESSN[28] v rámci dodatečné podpory pro uprchlíky mobilizované na období 2021–2023[29] ve výši 3 miliard EUR. Od té doby byly oba programy sloučeny do jediné smlouvy v rámci sítě SSN.

I nadále je poskytována další sociálně-ekonomická podpora uprchlíkům, kteří mají přístup na trh práce. Cílem této podpory je zvýšit zaměstnatelnost uprchlíků a hostitelských komunit. Poskytuje odbornou přípravu a získávání dovedností, jazykovou přípravu, poradenství v oblasti volby zaměstnání, programy odborné přípravy na pracovišti a zjednodušuje proces udělování pracovních povolení uprchlíkům. Tato podpora je realizována v rámci projektů Podpora zaměstnanosti a Přechod na trh práce (ISDEP I a ISDEP II), které realizuje Světová banka ve spolupráci s Tureckou agenturou pro zaměstnanost (İŞKUR) a Generálním ředitelstvím pro mezinárodní pracovní síly (DG ILF) Ministerstva práce a sociálního zabezpečení (MoLSS). Ve spolupráci s Organizací pro rozvoj malých a středních podniků Turecka (KOSGEB) a Tureckou rozvojovou a investiční bankou (TKYB) se začínajícím i stávajícím podnikatelům z řad syrských uprchlíků i z hostitelských komunit poskytují granty na podnikání a přípravu zaměřenou na podnikání, a to i v rámci projektu ENHANCER, který realizuje Mezinárodní středisko pro rozvoj migrační politiky ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a technologií.

Další projekt podporuje rozvoj a provádění modelu sociálního podnikání vedeného ženami s cílem poskytnout udržitelné činnosti vytvářející příjem pro ženy z řad zranitelných syrských uprchlíků i pro turecké ženy. Další dva projekty jsou zaměřeny na podporu zaměstnanosti v zemědělství. Kromě toho se na pracující děti a dětskou práci zaměřil projekt realizovaný agenturou Expertise France (EF) ve spolupráci s Ministerstvem národního vzdělávání – Generálním ředitelstvím pro technické a odborné vzdělávání a přípravu (MoNE – DG TVET), který je nasměroval k formálnímu učňovskému vzdělávání. Ministerstvo národního vzdělávání – Generální ředitelství pro technické a odborné vzdělávání a přípravu také spolupracovalo s Kreditanstalt für Wiederaufbau Development Bank (KfW) na realizaci dalšího projektu v oblasti formálního odborného vzdělávání, jehož cílem je podpořit mladé

[28] Plánuje se, že další fázi programu ESSN převezme GŘ NEAR.

[29] *Prováděcí rozhodnutí Komise o financování individuálního opatření pro poskytování peněžité podpory nejzranitelnějším uprchlíkům v Turecku na roky 2022 a 2023 – C(2022) 7822 final* – bylo přijato dne 4. ledna 2022 a *prováděcí rozhodnutí Komise o financování individuálního opatření pro pokračování podpory základních potřeb a přechodu k možnostem obživy pro uprchlíky v Turecku v roce 2022 – C(2022) 8887* – bylo přijato dne 7. prosince 2022.

absolventy při vstupu na trh práce tím, že jim umožní získat pracovní místa. Projekty by měly probíhat nejpozději do poloviny/konce roku 2025.

V letech 2022 a 2023 bylo zajištěno pokračování socioekonomické podpory uprchlíků v rámci dodatečné podpory pro uprchlíky ve výši 3 miliard EUR, která byla uvolněna v letech 2021–2023. V prosinci 2023 byly podepsány další tři smlouvy o zajištění obživy se subjekty posouzenými v rámci pilířů. Také v roce 2023 bylo na sociálně-ekonomickou podporu naplánováno 182,5 milionu EUR vzhledem k potřebám v této prioritní oblasti po zemětřesení v únoru 2023 (viz také výše).

Řízení migrace

Na podporu řízení migrace v rámci tohoto nástroje a na dodatečnou podporu uprchlíků bylo přiděleno celkem 480 milionů EUR[30].

Byly dokončeny dva projekty financované v rámci první tranše v celkové výši 80 milionů EUR. První projekt poskytl podporu EU na posílení pátrací a záchranné kapacity turecké pobřežní stráže a druhý projekt byl zaměřen na podporu tureckého předsednictví pro řízení migrace (PMM)[31] při řízení navracení z EU.

V rámci dodatečné podpory pro uprchlíky byly zahájeny tři nové akce s celkovým rozpočtem 30 milionů EUR. Jeden z těchto projektů, zahájený v květnu 2023, pokračuje v posilování předsednictví pro řízení migrace. V únoru 2023 byl zahájen projekt budování kapacit v oblasti řízení migrace a v březnu 2023 byl zahájen projekt budování kapacit zaměřený na zlepšení kapacit a spolupráce mezi agenturami na letištích. Kromě toho bylo vyčleněno 220 milionů EUR na posílení kapacity správy hranic na východě a jihovýchodě země.

Genderové aspekty projektů v rámci nástroje

Provádění opatření v rámci nástroje se nadále řídí Akčním plánem EU pro rovnost žen a mužů III „Na cestě ke genderově spravedlivému světu 2021–2025“. Prosazování, ochrana a naplňování lidských práv žen a dívek v celé jejich rozmanitosti, rovnost žen a mužů a posílení postavení žen a dívek zůstaly v roce 2023 prioritami. Zohledňování rovnosti žen a mužů bylo začleněno do všech projektů nástroje a průběžně je sledováno prostřednictvím rozčleněných dat (76 ukazatelů).

Nástroj významně zvýšil zaměstnatelnost žen: více než 26 000 žen absolvovalo krátkodobou odbornou přípravu, přibližně 40 000 žen využilo poradenské služby v oblasti zaměstnanosti a 500 podniků vlastněných ženami získalo poradenskou nebo finanční podporu. V rámci tohoto nástroje byly uprchlicím poskytovány kurzy tureckého jazyka, které úspěšně absolvovalo přibližně 25 000 dospělých uprchlic a 20 000 studentek. Kromě toho se přibližně 55 000 dětí z řad uprchlíků zúčastnilo předškolního vzdělávání, které je k dispozici v rámci projektů financovaných z nástroje, přičemž stipendia na vzdělávání byla poskytnuta 15 000 studentek. Téměř 50 % učitelů a pedagogických pracovníků zapojených do nástroje tvoří ženy. Programy převodu peněžních prostředků jsou rovnocenně výhodné pro více než jeden milion uprchlic, a to díky pravidelným nepodmíněným převodům prostředků. Navíc okolo 400 000

[30] Tato částka zahrnuje 150 milionů EUR přidělených v rámci nástrojů HOME.
[31] Dříve Generální ředitelství pro řízení migrace (DGMM).

rodin studentek obdrželo podmíněnou peněžitou podporu na vzdělávání. Kromě programů převodu peněžních prostředků obdrželo služby doporučení ochrany přibližně 500 000 uprchlic, zatímco přibližně 550 000 uprchlic využilo služeb ochrany poskytovaných prostřednictvím projektů financovaných z nástroje.

5. Sledování, hodnocení a audit

V roce 2023 bylo podávání zpráv o dosažených výsledcích nástroje nadále založeno na rámci pro výsledky nástroje[32] a teorii změny[33]. Poslední zpráva o monitorování nástroje byla zveřejněna v prosinci 2023 a je k dispozici na internetových stránkách GŘ NEAR[34].

Komisi při monitorování nástroje a podávání zpráv nadále podporuje tým technické pomoci (SUMAF[35]). Do konce roku 2023 tým technické pomoci absolvoval 114 monitorovacích misí. Kromě toho bylo u projektů pomoci uprchlíkům provedeno dvanáct kontrol/monitorovacích misí na místě[36]. I nadále byla monitorována opatření nástroje financovaná v rámci plánů provádění humanitární pomoci, přičemž ve sledovaném období bylo dokončeno 89 monitorovacích misí na úrovni projektů.

Evropský účetní dvůr provedl druhý audit výkonnosti nástroje v letech 2022–2023. Zpráva o auditu, včetně zjištění a doporučení Evropského účetního dvora a odpovědí Komise, byla zveřejněna dne 24. dubna 2024 a je k dispozici on-line.

6. Komunikace a viditelnost

V roce 2023 pokračovaly činnosti pro zvyšování viditelnosti opatření nástroje, aby byla EU v Turecku a zajištění viditelnosti při poskytování pomoci s přijímáním uprchlíků. Mezi priority patřilo zajištění informovanosti, viditelnosti a porozumění mezi širokou veřejností, sdělovacími prostředky, tvůrci politik a dalšími zúčastněnými stranami v rámci EU, Turecka a mezinárodního společenství. V měsících před květnovými parlamentními a prezidentskými volbami a během nich byly komunikační aktivity nástroje dočasně omezeny v důsledku prudkého nárůstu negativní oficiální rétoriky a postojů veřejnosti vůči uprchlíkům v tomto období.

V únoru až červnu se komunikační aktivity zaměřily na reakci EU na ničivé zemětřesení, které narušilo životy milionů uprchlíků a hostitelských komunit, a na poskytování pomoci po

[32] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-06/Facility%20Results%20Framework_Jun2022.pdf
[33] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/99c1bfa3-1853-42ff-ae3b-59622f7bdab1_en?filename=EU%20support%20to%20refugees%20in%20TR_Theory%20of%20Change%202024.pdf
[34] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey/eu-facility-refugees-turkey_en
[35] Technická pomoc na podporu monitorování akcí financovaných v rámci nástroje pro uprchlíky v Turecku – NPP/2018/393–877.
[36] Souhrnné údaje z roku 2017.

něm. Úlohu EU v důsledku nich uznaly dvě třetiny obyvatel (podle červnového průzkumu veřejného mínění). Pomohly také zmírnit některé negativní projevy v předvolebním období. V rámci květnového Dne Evropy v Ankaře byla uspořádána digitální výstava zaměřený na záchranné práce EU po zemětřesení, která pomohla zprostředkovat zkušenosti EU s uprchlíky. Několik fotografií a videí bylo použito také během veřejných akcí v květnu v Bruselu. Na podzim byla v úzké spolupráci s velvyslanectvími členských států EU zahájena výroba foto alba věnovaného záchranným pracím. Projekt byl dokončen v únoru 2024 a má se stát ústředním bodem řady komunikačních akcí, které v průběhu roku proběhnou.

Vedoucí delegace EU v Turecku v průběhu roku několikrát navštívil oblasti zasažené zemětřesením a zviditelnil projekty EU zaměřené na uprchlíky a hostitelské komunity a zúčastnil se i významné cesty pro novináře do oblastí zasažených zemětřesením ve městě Urfa a jeho okolí. Vedoucí delegace také třikrát navštívil Brusel v doprovodu skupin tureckých novinářů a také se v březnu zúčastnil mezinárodní dárcovské konference, čímž přispěl ke zvýšení povědomí, viditelnosti a pochopení podpory EU poskytované uprchlíkům. Návštěvy komisaře Lenarčiče v únoru a komisaře Várhelyiho v únoru a v září umožnily předat široké veřejnosti poselství EU o uprchlících a hostitelských komunitách a zahrnovaly slavnostní podpis a tiskové prohlášení týkající se prodloužení podpory základních potřeb poskytované ze strany EU v září.

V květnu 2023 zahájila delegace EU v Ankaře projekt úspěšných příkladů, který zahrnoval několik příkladů shromážděných v rámci projektů financovaných z nástroje. Ty byly zveřejněny na internetových stránkách delegace, propagovány na účtech sociálních médií a sdíleny v médiích a s dalšími zúčastněnými stranami.

7. Závěr a další kroky

V roce 2023 pokračovalo rychlé provádění nástroje. Byly uzavřeny smlouvy na celý provozní rozpočet nástroje a bylo vyplaceno 5,3 miliardy EUR. Nástroj i nadále poskytoval velice potřebnou pomoc uprchlíkům a hostitelským komunitám v Turecku. Další pomoc pro uprchlíky přidělená na období 2020–2027 má zajistit udržitelnost úspěchů nástroje.

Další kroky zahrnují:

- *pokračování účinného provádění všech projektů ku prospěchu uprchlíků a hostitelských komunit v souladu se zásadami řádného finančního řízení,*
- *pokračování komunikačních aktivit souvisejících s nástrojem,*
- *uspořádání zasedání řídícího výboru nástroje na jaře 2025,*
- *plánování programů dodatečné podpory pro uprchlíky a hostitelské komunity v Turecku s cílem zajistit trvání výsledků nástroje a*
- *zahájení diskuse s členskými státy, Evropským parlamentem a Tureckem o doporučeních druhého provozního auditu nástroje předložených Evropským účetním dvorem.*